

OPINIE

Noorden achteraan bij innovatie

Nederland doet het als geheel uitstekend op het gebied van innovatie zo blijkt uit recent onderzoek. Alleen blijft Noord-Nederland wel achter bij de rest van ons land.

EELKO HUIZINGH

Nederland behoort tot de *innovation leaders* in Europa. Volgens een recent rapport van de Europese Commissie staat Nederland na de Scandinavische landen Finland, Zweden en Noorwegen op een knappe vierde plaats. En Nederland staat vijfde als ook niet-EU land Zwitserland wordt meegenomen. De innovatieranglijst laat ook een duidelijke tweedeling zien: direct achter Nederland volgen de andere Noordwest-Europese landen, onder het EU-gemiddelde staan uitsluitend Zuid- en Oost-Europese landen.

Het rapport kijkt zowel naar factoren die innovatie bevorderen, zoals opleidingsniveau, wetenschappelijke publicaties en uitgaven aan onderzoek & ontwikkeling (O&O), als naar indicatoren van het succes van innovatie, zoals octrooi-aanvragen, werkgelegenheid, verkopen en export. Nederland scoort vooral goed als het gaat om het onderzoeksklimaat, toegang tot breedband internet, ondernemerschap en samenwerking. Als het gaat om de factor publieke O&O uitgaven en durfkapitaal scoort Nederland zelfs het een na hoogst in de EU (na Frankrijk).

Nederland scoort juist slecht, fors onder het EU gemiddelde en ook onder landen als Polen en Litouwen, als het gaat om bedrijfsinvesteringen. Hieronder vallen uitgaven van bedrijven aan O&O, andere innovatieuitgaven en investeringen in ICT-vaardigheden. Dit is een opvallende en verontrustende score, zeker in een tijd van hoge bedrijfswinsten. Vinden ondernemers het wel goed zo?

Lagere scores vinden we ook bij de verkoopresultaten. Nederland scoort nog redelijk als het gaat om de export van kennisintensieve diensten, maar veel lager als het gaat om de export van hightech producten en de verkoop van producten die nieuw zijn voor de markt of het bedrijf.

Uiteraard verschillen de innovatieprestaties binnen een land. Inzicht in de regionale verschillen biedt de enkele weken geleden verschenen Regional Innovation Scoreboard. Dit rapport onderscheidt 238 regio's binnen de EU en onder meer Noorwegen en Zwitserland. Voor Nederland worden alle twaalf provincies als een afzonderlijke regio meegenomen. De vijf meest innovatieve regio's in Europa vinden we rond de steden Zürich en Lugano (in Zwitserland), Helsinki, Stockholm en Kopenhagen.

Ook het rapport onder-

Nederland is op het gebied van innovatie het vierde land van de Europese Unie. FOTO SHUTTERSTOCK

Groningen in de middenmoot, Drenthe loopt achterstand in

scheidt vier innovatiecategorieën, met *innovation leader* als hoogste niveau. Als land is Nederland een *innovation leader*, er zijn vier provincies die dit predicaat ook verdienen, in volgorde: Utrecht, Noord-Brabant, Noord-Holland en Zuid-Holland. Hoewel alle landen regionale variatie kennen in innovatieprestaties, zijn er slechts enkele landen met regio's in drie van de vier categorieën, waaronder het kleine Nederland. De meeste provincies in ons land behoren tot de tweede categorie (*strong innovators*), waaronder Groningen en Drenthe. Friesland en Zeeland halen zelfs dat niveau niet. Beide provincies zitten in groep 3, samen met veel Zuid- en Oost-Europese regio's. Van de 238 regio's staat Groningen op plek 54, Drenthe op 93 en Friesland op 125.

Het goede nieuws is dat ten opzichte van de eerste meting in 2011 alle Nederlandse provincies in 2019 hoger scoren. Dit ligt trouwens minder voor de hand dan misschien gedacht: veel regio's in Duitsland, Denemarken en Zwitserland scoren in 2019 lager dan in 2011. Deze daling doet zich ook voor bij de twee grote Duitse regio's net over de grens: Weser-Ems en Lüneburg. Opvallend is dat deze twee regio's tot de zwakste broeders in Duitsland horen, ze zitten in dezelfde categorie als Friesland en scoren ook lager dan alle voormalige Oost-Duitse regio's. Alleen de regio's direct rond Bremen

en Hamburg scoren beter. Voor Noord-Nederland is dat geen goede boodschap: veel economische dynamiek hoeven we direct over de grens niet te verwachten.

Noord-Nederland vinden we terug in de achterhoede van de twaalf Nederlandse provincies. Groningen staat op nummer 7 nog in de middenmoot. Drenthe (op 10) en Friesland (op 12) sluiten de rij. Drenthe is wel de provincie die ten opzichte van 2011 de grootste stap vooruit heeft gezet. In iets mindere mate geldt dat ook voor Groningen; Friesland ziet de verschillen met het grootste deel van Nederland alleen maar groeien.

Welke innovatielessen kunnen we trekken? Nederland scoort als *innovation leader* en heeft twee provincies in de Europese top 25. Hier tegenover staat dat de innovatieinspanningen van bedrijven achter lijken te blijven. Binnen Nederland is de variatie fors, maar is het regionale innovatiebeleid in zoverre effectief dat ten opzichte van 2011 alle provincies nu hoger scoren. Noord-Nederland bungelt nog steeds in de Nederlandse achterhoede. Groningen staat in de middenmoot, Drenthe heeft het gat met de middenmoot weten te verkleinen, en Friesland scoort laag en ziet de rest van Nederland weglopen. Maandag op deze plek meer over de verschillen tussen onze drie noordelijke provincies.

Dr. Eelko Huizingh is universitair hoofddocent innovatiemanagement, directeur van expertisecentrum Vinci van de Rijksuniversiteit Groningen en auteur van het boek *Innovatiemanagement*.